

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ υπ' αριθμ. 241/2019
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Ε' Τμήματος
Συνεδρίαση της 4^{ης} Δεκεμβρίου 2019

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Αφροδίτη Κουτούκη, Δήμητρα Κεφάλα, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αθηνά Αλεφάντη, Ιωάννης Χατζηνέκουρας και Ιωάννα Λεμπέση, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Αικατερίνη Πουλίδου, Πάρεδρος του Ν.Σ.Κ.

Αριθμός ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. ΔΙΔΑΔ/Φ.53β/739/6257/16.05.2019 έγγραφο του Τμήματος Πειθαρχικής Ευθύνης και Δεοντολογίας της Διεύθυνσης Διαχείρισης Ανθρωπίνου Δυναμικού του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης (νυν Υπουργείου Εσωτερικών).

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται, εάν οι υπάλληλοι που φοιτούν σε Τμήματα ΑΕΙ, τα οποία εμπίπτουν στις διατάξεις της παρ 1 του άρθρου 46 του ν. 4485/2017 και οδηγούν στην απονομή ενιαίου και αδιάσπαστου τίτλου σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (integrated master) στην ειδικότητα του Τμήματος και για τα οποία έχει εκδοθεί η προβλεπόμενη στην παρ. 2 του άρθρου 46 του ν. 4485/2017 διαπιστωτική απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, δικαιούνται την άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 58 του Υπαλληλικού Κώδικα, όπως ισχύει.

Επί του ως άνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ε' Τμήμα) γνωμοδότησε ως ακολούθως:

Ιστορικό.

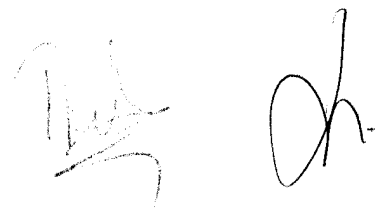
Από το έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Υπάλληλος του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, κατηγορίας ΔΕ και ειδικότητας ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων, φοιτά στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών, ελάχιστης διάρκειας φοίτησης δέκα (10) εξαμήνων, με ακαδημαϊκό έτος πρώτης εγγραφής το 2018-2019. Το εν λόγω Τμήμα Σπουδών υπάγεται στη ρύθμιση της παρ. 1 του άρθρου 46 του ν. 4485/2017, καθώς έχει εκδοθεί και δημοσιευθεί η υπ' αριθμ. 134320/21/2018 (Β'3987/14.9.2018) διαπιστωτική απόφαση του Υπουργού Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων για την υπαγωγή τμημάτων της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών, μεταξύ των οποίων και των Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, στην εν λόγω ρύθμιση.

Με αίτηση προς την υπηρεσία του ο ανωτέρω υπάλληλος ζητά την χορήγηση άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές κατ' άρθρο 58 του ν. 3528/2007 για δύο (2) ημέρες την εβδομάδα κατά τη διάρκεια των Α' (έναρξη μαθημάτων: 1.10.2018 – λήξη μαθημάτων 11.1.2019) και Β' (έναρξη μαθημάτων: 18.2.2019 - λήξη μαθημάτων 31.5.2019) εξαμήνων, προκειμένου να παρακολουθήσει υποχρεωτικά εργαστηριακά μαθήματα.

Η υπηρεσία του ζητά από την ερωτώσα να της διευκρινίσει, εάν ο ανωτέρω υπάλληλος έχει δικαίωμα λήψης της αιτούμενης άδειας, προκειμένου να εισάγει το θέμα στο υπηρεσιακό συμβούλιο του ΕΦΚΑ και περαιτέρω, σε καταφατική περίπτωση, εάν η άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης δύναται να χορηγηθεί για όλο το διάστημα της φοίτησης, δηλαδή και για τα δέκα (10) ακαδημαϊκά εξάμηνα, καθώς τα συνήθη μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών έχουν μικρότερη διάρκεια φοίτησης.

Ενόψει του προεκτεθέντος ιστορικού υποβλήθηκε το ανωτέρω ερώτημα.

Νομοθετικό πλαίσιο

2. Στον κώδικα κατάστασης Δημόσιων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ., που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν. 3528/2007 (Α' 26/9.2.2007), ορίζονται τα ακόλουθα:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Άρθρο 47

«Υπηρεσιακή εκπαίδευση

1. Η υπηρεσιακή εκπαίδευση είναι δικαίωμα του υπαλλήλου. Η εκπαίδευση γίνεται με τη συμμετοχή του υπαλλήλου σε προγράμματα εισαγωγικής εκπαίδευσης, επιμόρφωσης, μετεκπαίδευσης και προγράμματα ή κύκλους μεταπτυχιακής εκπαίδευσης (...)

2 (...) 3(...) 4(...)

5. Η μεταπτυχιακή εκπαίδευση γίνεται με τη συμμετοχή του υπαλλήλου σε προγράμματα ή κύκλους μεταπτυχιακών σπουδών που εκτελούνται σε αναγνωρισμένα Πανεπιστήμια του εσωτερικού ή του εξωτερικού, είτε αυτοτελώς είτε σε σύμπραξη με Τ.Ε.Ι. Ως προγράμματα ή κύκλοι μεταπτυχιακών σπουδών νοούνται όσα καθορίζονται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για την ανώτατη εκπαίδευση.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η' ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ

Άρθρο 58

«Άδειες υπηρεσιακής εκπαίδευσης

1. Για τη συμμετοχή του υπαλλήλου σε προγράμματα μετεκπαίδευσης και προγράμματα ή κύκλους μεταπτυχιακής εκπαίδευσης, ο υπάλληλος δικαιούται να ζητήσει άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης (...)

2. Η άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης χορηγείται από τον αρμόδιο Υπουργό ή από τη διοίκηση του οικείου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ύστερα από αίτηση του υπαλλήλου και μετά από σύμφωνη γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου (...)

3. (...)

4. Η άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης δεν μπορεί να υπερβεί τη διετία. Σε περίπτωση φοίτησης σε προγράμματα ή κύκλους μεταπτυχιακών σπουδών διάρκειας δύο (2)

ετών ή εκπόνησης διδακτορικής διατριβής, η άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης δεν μπορεί να υπερβεί τα τρία (3) ή τα τέσσερα (4) χρόνια αντίστοιχα. Καθ' όλη τη διάρκεια της υπηρεσίας του υπαλλήλου δεν μπορεί να χορηγηθεί σε αυτόν άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης πέρα των πέντε (5) ετών.

5. Ο υπάλληλος στον οποίο χορηγείται άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης λαμβάνει τις αποδοχές του. Στους υπαλλήλους που χορηγείται άδεια για μεταεκπαίδευση ή μεταπτυχιακή εκπαίδευση στο εσωτερικό παρέχονται αποδοχές αυξημένες κατά 20% (...).

Σε περίπτωση τμηματικής χορήγησης της άδειας για μεταεκπαίδευση ή μεταπτυχιακή εκπαίδευση στο εσωτερικό παρέχονται, για το χρονικό διάστημα της εκπαιδευτικής άδειας, αποδοχές αυξημένες κατά δεκαπέντε τοις εκατό (15%). (...)

6. (...) 7. (...)

8. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης καθορίζονται οι υποχρεώσεις των υπαλλήλων κατά τη διάρκεια της άδειας του παρόντος άρθρου, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.»

Κατ' εξουσιοδότηση της τελευταίας διατάξεως (παρ. 8) εκδόθηκε η υπ' αριθμ. **ΔΙΔΑΔ/Φ.53/1379/οικ.4727/19.2.2008** απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών (Β' 315/27.2.2008), στην παρ. 10 της οποίας ορίζεται ότι: «10. Η άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης δύναται να χορηγηθεί σε όλους τους υπαλλήλους που είναι κάτοχοι πτυχίου ΤΕΙ ή ΑΕΙ της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, ανεξαρτήτως της κατηγορίας ή του κλάδου στον οποίο ανήκουν» και στην παρ. 11 ότι: «11. Τις υποχρεώσεις που ορίζονται στην παρούσα απόφαση έχουν και οι υπάλληλοι που υπηρετούν στο Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, στους οποίους εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα και του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων ως προς τα θέματα της υπηρεσιακής εκπαίδευσης.»

3. Σύμφωνα δε με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου **36 του ν. 4590/2019** (Α'17/7.2.2019): «Οι διατάξεις των άρθρων 58, 59 και 60 του Κώδικα Δημόσιων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007) για τις άδειες υπηρεσιακής εκπαίδευσης, τις άδειες για επιμορφωτικούς λόγους και τις άδειες εξετάσεων εφαρμόζονται ανάλογα και στο προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού

δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.).»

4. Εξάλλου, για την πληρότητα της παρούσας αναφέρεται ότι στην **παράγραφο 11 της υποπαραγράφου Γ1 του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013 – 2016 – Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικού Στρατηγικής 2013»** (Α' 222/12.11.2012), ορίζονται τα εξής: «Από 1.1.2013 καταργείται η προβλεπόμενη από τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 58 του ν. 3528/2007 (Α' 26) και της παρ. 5 του άρθρου 65 του ν. 3584/2007 προσαύξηση αποδοχών σε όσους χορηγείται άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης στο εσωτερικό ...»

5. Στις διατάξεις των άρθρων **30, 32, 33 και 34 του ν. 4009/2011 «ΑΕΙ: Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων»** (Α' 195/6.9.2011), όπως ισχύει, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ

ΣΠΟΥΔΕΣ

Άρθρο 30

«1. Οι σπουδές διαρθρώνονται σε τρεις κύκλους, τον πρώτο, τον δεύτερο και τον τρίτο.

2.α) Ο πρώτος κύκλος σπουδών συνίσταται στην παρακολούθηση ενός προγράμματος σπουδών, περιλαμβάνει μαθήματα που αντιστοιχούν κατ' ελάχιστο σε 240 πιστωτικές μονάδες και ολοκληρώνεται με την απονομή τίτλου σπουδών επιπέδου 6 του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων. (...)

β) Κάθε ακαδημαϊκό έτος περιλαμβάνει εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αντιστοιχούν σε 60 πιστωτικές μονάδες.

(...)

ΜΕΡΟΣ Α**ΠΡΩΤΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ****Άρθρο 32**

«Πρόγραμμα σπουδών

1.α) Το Πρόγραμμα σπουδών περιέχει τους τίτλους των υποχρεωτικών, των κατ' επιλογή υποχρεωτικών και των προαιρετικών μαθημάτων, το περιεχόμενό τους, τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας τους, στις οποίες περιλαμβάνεται το κάθε μορφής επιτελούμενο διδακτικό έργο, και τη χρονική αλληλουχία ή αλληλεξάρτηση των μαθημάτων (...)

β) Σύμφωνα με το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων της Ανώτατης Εκπαίδευσης κάθε Πρόγραμμα σπουδών περιέχει επίσης τα μαθησιακά αποτελέσματα και τα προσόντα που αποκτώνται από το σύνολο του προγράμματος σπουδών, καθώς και από κάθε επί μέρους μάθημα ή εκπαιδευτική δραστηριότητα ή πρακτική άσκηση που περιλαμβάνεται σ' αυτό, τις πιστωτικές μονάδες σύμφωνα με τα οριζόμενα στη Φ.5/89656/Β3/13.8.2007 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (Β' 1466), καθώς και το επίπεδο των προσόντων σε αντιστοίχισή του με εκείνα του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Δια Βίου Μάθησης και του Πλαισίου Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης.

(...)

Άρθρο 33

«Χρονική διάρθρωση σπουδών – Εξετάσεις

1. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1^η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31^η Αυγούστου του επόμενου έτους. Το διδακτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διορθώνεται σε δύο εξάμηνα.

(...)

12. Ο φοιτητής ολοκληρώνει τις σπουδές του και του απονέμεται τίτλος σπουδών όταν εξεταστεί στα μαθήματα που προβλέπονται από το Πρόγραμμα σπουδών και συγκεντρώνει τον απαιτούμενο αριθμό πιστωτικών μονάδων.

(...)

Άρθρο 34

«Κανονιστικές πράξεις για τις σπουδές πρώτου κύκλου

1. Ιδιαίτερο κεφάλαιο του Εσωτερικού Κανονισμού του Ιδρύματος αποτελεί ο κανονισμός προπτυχιακών σπουδών, ο οποίος καταρτίζεται ύστερα από εισήγηση των κοσμητειών.

2. Ο κανονισμός προπτυχιακών σπουδών περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τις προϋποθέσεις για την απονομή τίτλου σπουδών, την πρόβλεψη υποχρεωτικής παρακολούθησης συγκεκριμένων μαθημάτων, τον ανώτατο αριθμό πιστωτικών μονάδων που αντιστοιχούν στα μαθήματα στα οποία μπορεί να εγγραφεί κάθε φοιτητής ανά εξάμηνο, (...)»

6. Στις διατάξεις των άρθρων **30, 32, 33, 34, 45, 46 και 85 το ν. 4485/2017** «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 114/ 4/8/2017), οι οποίες διέπουν την οργάνωση των μεταπτυχιακών σπουδών στα Α.Ε.Ι. μετά την κατάργηση με το άρθρο **88 περ. α' και β' του ανωτέρω νόμου των διατάξεων του ν. 3685/2008** «Θεσμικό πλαίσιο για τις μεταπτυχιακές σπουδές» (Α'148), εκτός από τις διατάξεις του πέμπτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 9, του άρθρου 11, καθώς και της παρ. 4 του άρθρου 12 αυτού (περ. α' ανωτέρω άρθρου 88) και των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 30 και άρθρου 38 του ν. 4009/2011 «Α.Ε.Ι Δομή λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» (Α'195) (περ. β' ανωτέρω άρθρου 88), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'**ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΑΙ ΤΡΙΤΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ****Άρθρο 30**

«Γενικές διατάξεις

1. Ο δεύτερος κύκλος της ανώτατης εκπαίδευσης συνίσταται στην παρακολούθηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), το οποίο ολοκληρώνεται με την απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.). Τα Π.Μ.Σ. εντάσσονται στο στρατηγικό σχεδιασμό των Α.Ε.Ι., διέπονται από επιστημονική συνοχή και αποσκοπούν:

α) στην περαιτέρω προαγωγή της γνώσης, την ανάπτυξη της έρευνας και των τεχνών, καθώς και την ικανοποίηση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών της χώρας,

β) στην υψηλού επιπέδου εξειδίκευση των πτυχιούχων σε θεωρητικές και εφαρμοσμένες περιοχές συγκεκριμένων γνωστικών κλάδων, ειδικές θεματικές ενότητες ή επιμέρους κλάδους των γνωστικών αντικειμένων του πρώτου κύκλου σπουδών των οικείων Τμημάτων.

(...)

Άρθρο 32

«Ίδρυση Π.Μ.Σ.

1. Τα Π.Μ.Σ. ιδρύονται με απόφαση της Συγκλήτου που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της Συνέλευσης του Τμήματος και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με την απόφαση ίδρυσης καθορίζονται ο τίτλος του προγράμματος και του απονεμόμενου διπλώματος, οι ειδίκευσεις, το Τμήμα που το οργανώνει, το γνωστικό αντικείμενο, η γλώσσα διεξαγωγής του προγράμματος, η διάρκεια φοίτησης, οι πιστωτικές μονάδες, η διάρκεια της λειτουργίας του, καθώς και τυχόν τέλη φοίτησης.»

Άρθρο 33

«Διάρκεια φοίτησης και πιστωτικές μονάδες

1. Η κανονική διάρκεια φοίτησης σε Π.Μ.Σ. είναι κατ' ελάχιστο δύο (2) εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος που απαιτείται για την τυχόν εκπόνηση και υποβολή προς κρίση διπλωματικής εργασίας. Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών καθορίζεται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.

(...)

5. Τα μαθήματα κάθε Π.Μ.Σ. αντιστοιχούν κατ' ελάχιστο σε εξήντα (60) πιστωτικές μονάδες.»

Άρθρο 34

« Επιλογή, δικαιώματα και υποχρεώσεις μεταπτυχιακών φοιτητών

1. Στα Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλου του πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Η επιλογή των φοιτητών γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου και τις προβλέψεις του Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών.

(...)

7. Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν απονέμεται σε φοιτητή του οποίου ο τίτλος σπουδών πρώτου κύκλου από ίδρυμα της αλλοδαπής δεν έχει αναγνωρισθεί από το Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π), σύμφωνα με το ν. 3328/2005 (Α' 80) (...)

Άρθρο 45

«Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος καταρτίζεται ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών κάθε Π.Μ.Σ., ο οποίος εγκρίνεται από τη Σύγκλητο δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αναρτάται στο διαδικτυακό τόπο του Τμήματος και κοινοποιείται στο Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Με τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών καθορίζονται:

α) η δομή και οι κανόνες λειτουργίας του Π.Μ.Σ.

(...)

ε) η διάρκεια φοίτησης, καθώς και ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 33, η δυνατότητα, οι λόγοι ο τρόπος και η διαδικασία μερικής φοίτησης σε Π.Μ.Σ., παράτασης, καθώς και αναστολής της φοίτησης σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 33,

στ) το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών, στο οποίο περιλαμβάνονται ιδίως ο χαρακτηρισμός των μαθημάτων, οι ειδικεύσεις, το περιεχόμενο των μεταπτυχιακών μαθημάτων, η διδασκαλία με μέσα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, καθώς και οι ελάχιστες διδακτικές ώρες ανά μάθημα και οι αντίστοιχες πιστωτικές μονάδες σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 3374/2005

ζ) οι κανόνες εξετάσεων και αξιολόγησης των επιδόσεων των μεταπτυχιακών φοιτητών, ο χρόνος διενέργειας και η διάρκεια των εξεταστικών περιόδων του Π.Μ.Σ., ο τρόπος εξέτασης και βαθμολόγησης, η προϋποθέσεις επιτυχούς ολοκλήρωσης των μαθημάτων, η εκπόνηση εργασιών ή η συμμετοχή σε άλλες ερευνητικές ή εκπαιδευτικές δραστηριότητες.»

(...),

ιε) το τελετουργικό αποφοίτησης και ο τύπος του απονεμόμενου διπλώματος (Δ.Μ.Σ.)

(...)

κα) κάθε άλλο θέμα σχετικό με την οργάνωση και λειτουργία του δεύτερου κύκλου σπουδών του Τμήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄

ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Άρθρο 46

« Ενιαίος και αδιάσπαστος τίτλος σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου και επαγγελματικά προσόντα αποφοίτων Τ.Ε.Ι.

1. Η επιτυχής ολοκλήρωση του πρώτου κύκλου σπουδών, που οργανώνεται σε Τμήματα Α.Ε.Ι. και διαρκεί κατ' ελάχιστον δέκα (10) ακαδημαϊκά εξάμηνα (υποχρεωτικά εξάμηνα για τη λήψη πτυχίου ή διπλώματος σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών), οδηγεί στην απονομή ενιαίου και αδιάσπαστου τίτλου σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (integrated master) στην ειδικότητα του Τμήματος, «επιπέδου 7 του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων,» αν στο πρόγραμμα σπουδών:

α) περιλαμβάνονται μαθήματα ώστε να διασφαλίζεται:

αα) η θεμελίωση στις βασικές επιστήμες και τέχνες

ββ) η ανάπτυξη των μαθημάτων κορμού της ειδικότητας σε όλο το εύρος του σχετικού γνωστικού αντικειμένου,

γγ) η εμβάθυνση και η εμπέδωση σε υψηλό επίπεδο των γνώσεων στο εύρος του γνωστικού αντικειμένου της ειδικότητας,

β) προβλέπεται η εκπόνηση πτυχιακής ή διπλωματικής εργασίας διάρκειας ενός (1) ακαδημαϊκού εξαμήνου κατ' ελάχιστον.

2. Για την υπαγωγή στην παρούσα διάταξη, η Σύγκλητος του οικείου Α.Ε.Ι., ύστερα από εισήγηση της Συνέλευσης του Τμήματος απευθύνει αίτημα στον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, ο οποίος ύστερα από γνώμη του Ε.Σ.Ε.Κ.Α.Α.Δ. και της Α.Δ.Ι.Π., και εφόσον πληρούνται τα κριτήρια της παραγράφου 1, εκδίδει σχετική διαπιστωτική απόφαση, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της

Κυβερνήσεως. Οι γνώμες του προηγούμενου εδαφίου δίνονται εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την περιέλευση του ερωτήματος από τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Μετά την έκδοση της ανωτέρω απόφασης, ο ενιαίος και αδιάσπαστος τίτλος σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (*integrated master*) λογίζεται ότι έχει ληφθεί από την ημερομηνία απονομής του πτυχίου ή διπλώματος και καταλαμβάνει και τους αποφοιτήσαντες πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Ο ενιαίος και αδιάσπαστος τίτλος σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου δεν επιφέρει μισθολογικές μεταβολές.

(...)

Κατ' εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων του άρθρου 46 παρ.1 και 2 του ν. 4485/2017 εκδόθηκε η υπ' αριθμ. **134320/Ζ1/2018 (Β' 3987/14.9.2018) απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων «Διαπιστωτική απόφαση για την υπαγωγή Τμημάτων της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών στις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 46 του ν. 4485/2017 σύμφωνα με την οποία :** «Διαπιστώνεται ότι η επιτυχής ολοκλήρωση του πρώτου κύκλου σπουδών, που οργανώνεται στα τμήματα: α) ... β) ... γ) ... δ) ... ε) ... και στ) **Αρχιτεκτόνων Μηχανικών της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών, οδηγεί στην απονομή ενιαίου και αδιάσπαστου τίτλου σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (*integrated master*), στην ειδικότητα εκάστου Τμήματος, επιπέδου 7 του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων»**

Άρθρο 85

«Τελικές και μεταβατικές διατάξεις Κεφαλαίου ΣΤ´

1. α) (...), β) (...), γ) (...).

2.α) Π.Μ.Σ. που θα λειτουργήσουν το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 μπορεί να ακολουθήσουν τη διαδικασία ίδρυσης ή επανίδρυσης σύμφωνα με το άρθρο 32. Σε κάθε περίπτωση για τη λειτουργία και εγγραφή φοιτητών σε Π.Μ.Σ. κατά το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 είναι αναγκαία η ίδρυση νέων ή επανίδρυση των ήδη υφιστάμενων σύμφωνα με τις κείμενες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου διατάξεις Π.Μ.Σ., σύμφωνα με το άρθρο 32 (...)

(...)

Ερμηνεία και Εφαρμογή διατάξεων

7. Με τις διατάξεις των άρθρων **30, 32, 33, 34 του ν. 4009/2011** και **30, 32, 33, 34, 45 του ν. 4485/2017** ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν στην οργάνωση από τα αρμόδια προς τούτο όργανα των Α.Ε.Ι., των προγραμμάτων σπουδών πρώτου και δεύτερου κύκλου και στη διάρθρωση των προγραμμάτων αυτών στη βάση των ακαδημαϊκών ετών και εξαμήνων και πιστωτικών μονάδων. Κατά τις διατάξεις αυτές, οι κύκλοι σπουδών των Α.Ε.Ι. οργανώνονται στη βάση προγραμμάτων σπουδών, τα οποία περιλαμβάνουν μαθήματα υποχρεωτικά και μαθήματα επιλογής και αφορούν στο πτυχίο ή δίπλωμα σε απονομή του οποίου στοχεύει το συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών. Στο ίδιο πλαίσιο προβλέπεται ότι η ολοκλήρωση συγκεκριμένου προγράμματος σπουδών πραγματοποιείται με την απονομή του αντίστοιχου πτυχίου ή διπλώματος και ότι προϋποθέσεις της ολοκλήρωσης είναι, αφενός, η επιτυχία σε όσα μαθήματα ορίζεται στο πρόγραμμα ότι πρέπει να έχει επιτύχει ο φοιτητής ή μεταπτυχιακός φοιτητής και, αφετέρου η συγκέντρωση του απαιτούμενου αριθμού πιστωτικών μονάδων (άρθρα 30, παρ. 2α, 32, 33 παρ. 12 του ν. 4009/2011 και 30 παρ. 1, 33 παρ. 5, 45 παρ. 1 παρ. στ) του ν. 4485/2017 αντίστοιχα).

Σε συμφωνία με τη διάκριση των κύκλων σπουδών το πτυχίο και το δίπλωμα μεταπτυχιακών σπουδών προσδιορίζονται ρητώς ως διακριτοί τίτλοι σπουδών, οι οποίοι απονέμονται μετά από διαδοχική ολοκλήρωση πρώτου και δεύτερου κύκλου σπουδών αντίστοιχα (άρθρα 30 παρ. 2α, 33 παρ. 12 του ν. 4009/2011 και 30 παρ. 1, 34 παρ. 1 του ν. 4485/2017 αντίστοιχα). Άλλωστε προϋπόθεση για τη συμμετοχή σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών είναι ο εισακτέος να κατέχει ήδη πτυχίο ΑΕΙ (άρθρο 34 παρ. 1, 2 και 7 του ν. 4485/2017). Ως πτυχίο ορίζεται ο τίτλος που απονέμεται από ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα μετά από επιτυχή ολοκλήρωση πρώτου κύκλου σπουδών. Ως δίπλωμα μεταπτυχιακών σπουδών ορίζεται ο τίτλος που απονέμεται σε κατόχους πτυχίου, μετά την επιτυχή ολοκλήρωση προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών ανωτάτου εκπαιδευτικού ιδρύματος.

8. Στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Πανεπιστημίου Πατρών, ο οποίος εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης του άρθρου 8 του ν. 4485/2017, εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 6529/33333/2019 απόφαση της Συγκλήτου (αριθμ. συνεδρ. 158/19.9.2019) και δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Β' 3899/25.10.2019) περιέχεται, μεταξύ άλλων, ως ιδιαίτερο κεφάλαιό του ο Κανονισμός

Προπτυχιακών Σπουδών, υπό τον τίτλο ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ – ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (άρθρο 34 του ν. 4009/2011) που ρυθμίζει θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των προπτυχιακών σπουδών στα Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, όπως π.χ. τη διάρθρωση του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών (άρθρο 12), το ωρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας των μαθημάτων του προγράμματος (άρθρο 14), τις διδακτικές μονάδες – πιστωτικές μονάδες του προγράμματος (άρθρο 15), τη βαθμολογία – απόκτηση τίτλου σπουδών (άρθρο 20), τον οδηγό σπουδών (άρθρο 22). Εξάλλου, στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII άρθρο 43 υπό τον τίτλο «ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ – ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ» ορίζεται ότι με απόφαση της Συνέλευσης του οικείου Τμήματος καταρτίζεται ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών κάθε Π.Μ.Σ., ο οποίος εγκρίνεται από τη Σύγκλητο και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (άρθρο 45 του ν. 4485/2017).

9. Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων **47 και 58 του Υ.Κ.**, οι οποίες αποσκοπούν στην παροχή κινήτρων για την επιμόρφωση, μετεκπαίδευση και μεταπτυχιακή εκπαίδευση των υπαλλήλων που εμπίπτουν στις διατάξεις του, συνάγεται ότι δικαιούνται αυτοί να ζητήσουν άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης, προκειμένου να συμμετάσχουν σε μεταπτυχιακά προγράμματα που διοργανώνονται από ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Ως προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών νοούνται όσα καθορίζονται, κατά τον χρόνο χορήγησης της άδειας, από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για την ανώτατη εκπαίδευση, δηλ. στην εξεταζόμενη περίπτωση από το ν. 4485/2017.

Η χορήγηση άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης για μεταπτυχιακή εκπαίδευση αποβλέπει στην εξειδίκευση των υπαλλήλων και την εξυπηρέτηση συγκεκριμένων αναγκών της υπηρεσίας, χορηγείται δε κατά διακριτική ευχέρεια της διοίκησης, η οποία εκτιμά τις ανάγκες της υπηρεσίας και το όφελος το οποίο αυτή θα προσπορισθεί από την μετεκπαίδευση του υπαλλήλου, όπως και τη συνάφεια του αντικειμένου της αιτούμενης άδειας με τα ασκούμενα από τον υπάλληλο καθήκοντα (Ε.Σ. Ολομ. Ελάσσονα 92/2018 σκ II).

10. Η άδεια αυτή παρέχεται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, το οποίο εξαρτάται από τη διάρκεια του μεταπτυχιακού προγράμματος που έχει επιλέξει ο υπάλληλος

και χορηγείται για το σύνολο του χρόνου που, κατά τον αντίστοιχο οδηγό σπουδών, απαιτείται για την ολοκλήρωση του προγράμματος. Για την παρακολούθηση προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών διάρκειας δύο (2) ετών, η χρονική διάρκεια της εκπαιδευτικής άδειας δεν μπορεί να υπερβεί τα τρία (3) έτη. Εξάλλου, ο υπολογισμός του ανωτάτου ορίου των πέντε (5) ετών που τίθεται με την παρ. 4 εδ. γ' του άρθρου 58 του Υ.Κ., γίνεται αθροιστικά, δηλ. «καθ' όλη τη διάρκεια της υπηρεσίας του υπαλλήλου» (βλ. Τάχος – Συμμεωνίδης Ερμ. Υ.Κ. άρθρο 58).

Με τη διάταξη του άρθρου 17 του ν. 3801/2009 (έναρξη ισχύος από 4.9.2009) προβλέπεται πλέον η δυνατότητα, εντός του κατά την παρ. 4 εδ. β' του άρθρου 58 του Υ.Κ. ανωτάτου ορίου χρόνου των τριών (3) ετών, παροχής τμηματικά της εν λόγω άδειας στο εσωτερικό, δηλαδή μόνο για τις ημέρες παρακολούθησης των μαθημάτων, προκειμένου να εξυπηρετηθούν τόσο οι υπάλληλοι, στους οποίους, πιθανόν, λόγω υπηρεσιακών αναγκών δεν θα χορηγείτο συνεχής και ενιαία εκπαιδευτική άδεια, όσο και οι υπηρεσίες οι οποίες έχουν στη διάθεσή τους υπαλλήλους ορισμένες ημέρες την εβδομάδα (σχετ. αιτιολογική έκθεση άρθρου 17 του ν. 3801/2009). Εναπόκειται δε, στη διακριτική ευχέρεια του αρμόδιου οργάνου να χορηγήσει τμηματικά την προβλεπόμενη εκπαιδευτική άδεια, εκτιμώντας, αφενός μεν, τη σχετική αίτηση του υπαλλήλου και τις απαιτήσεις του συγκεκριμένου μεταπτυχιακού προγράμματος και αφετέρου τις ανάγκες της υπηρεσίας (Ελ. Συν.Τμ.Ι-Πράξη 56/2014 σκ.2^η).

Συνεπώς, η εν λόγω άδεια είτε χορηγείται συνεχόμενα είτε τμηματικά δεν μπορεί σε κάθε περίπτωση να υπερβεί το χρονικό όριο των τριών (3) ετών που θέτει η ανωτέρω διάταξη νόμου, καθώς ενώ δίνονται διαφορετικές δυνατότητες για τον τρόπο χορήγησής της δεν προβλέπεται αντίστοιχα διαφορετικός ανώτατος χρόνος διάρκειας αυτής ανάλογα με τον τρόπο χορήγησής της, διότι σε κάθε περίπτωση εκ του σκοπού του νόμου ο χρόνος αυτής συνδέεται με την διάρκεια σπουδών.

11. Από το ισχύον σήμερα θεσμικό πλαίσιο, στο οποίο ρυθμίζονται τα σχετικά με την οργάνωση των μεταπτυχιακών σπουδών και δη στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' υπό τον τίτλο «ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΑΙ ΤΡΙΤΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ» (άρθρα 30 έως 37 και 45) του ν. 4485/2017, προκύπτει ότι απαραίτητη προϋπόθεση για τη χορήγηση σε υπάλληλο άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης για τη συμμετοχή του σε πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών είναι, αφενός μεν, η παρακολούθηση σπουδών β' κύκλου της ανώτατης εκπαίδευσης, οι οποίες είναι ανεξάρτητες από τις σπουδές α' κύκλου,

συνίστανται δε αυτές στην παρακολούθηση ενός οργανωμένου προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών (Π.Μ.Σ.), του οποίου είναι προκαθορισμένοι, μεταξύ άλλων, δια του Κανονισμού του: οι όροι φοίτησης, η διάρκεια σπουδών, οι εξετάσεις στα προβλεπόμενα από το οικείο πρόγραμμα μαθήματα, μετά την επιτυχή δοκιμασία στις οποίες απονέμεται δίπλωμα μεταπτυχιακών σπουδών αντίστοιχο με το περιεχόμενο του Π.Μ.Σ. που παρακολούθησε ο υπάλληλος, ως και ο τύπος του χορηγούμενου τίτλου σπουδών, αφετέρου δε, η κατοχή ήδη τίτλου πρώτου κύκλου σπουδών, καθώς το πτυχίο αποτελεί για τον κάτοχό του αφετηρία, περαιτέρω επιστημονικής εξελίξεως δια της συμμετοχής του σε πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών (Σ.τ.Ε. Ολομ. 2411/2012 σκ. 8^η).

Συνεπώς, συμμετοχή σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα, που δικαιολογεί τη χορήγηση άδειας για μεταπτυχιακή εκπαίδευση, νοείται η παρακολούθηση ενός σύμφωνα με τα ανωτέρω οργανωμένου προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών, που απευθύνεται σε υπαλλήλους που ήδη κατέχουν τίτλο πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι, μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του οποίου τους απονέμεται διακριτός τίτλος σπουδών, ήτοι Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.).

12. Προκειμένου περί του ενιαίου και αδιάσπαστου τίτλου σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (integrated master), τον οποίο προβλέπει η παρ. 1 του άρθρου 46 του ν. 4485/2017, διαλαμβάνονται στην αιτιολογική έκθεση αυτού τα εξής: «Στις παραγράφους 1 και 2 ορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για την αναγνώριση πτυχίων ΑΕΙ πενταετούς τουλάχιστον φοίτησης ως ενιαίων και αδιάσπαστων τίτλων σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου. Πρόκειται για αναγνώριση επιπλέον ακαδημαϊκών προσόντων στους αποφοίτους των Τμημάτων ή Σχολών των ΑΕΙ που πληρούν τις προϋποθέσεις». Στην παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου, προβλέπεται ότι η επιτυχής ολοκλήρωση του πρώτου κύκλου σπουδών, που οργανώνεται σε Τμήματα ΑΕΙ και διαρκεί κατ' ελάχιστον δέκα (10) ακαδημαϊκά εξάμηνα τα οποία είναι υποχρεωτικά για τη λήψη πτυχίου ή διπλώματος σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών, οδηγεί στην απονομή ενιαίου και αδιάσπαστου τίτλου σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (integrated master) στην ειδικότητα του Τμήματος, επιπέδου 7 του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων. Στην ίδια διάταξη καθορίζονται οι πρόσθετες προϋποθέσεις, πέραν της υποχρεωτικής διάρκειας των σπουδών, οι οποίες απαιτείται να πληρούνται από το πρόγραμμα σπουδών προκειμένου ο απονεμόμενος τίτλος να εμπίπτει στις ρυθμίσεις αυτές. Οι προϋποθέσεις αυτές

συνίστανται, αφενός, στην ύπαρξη στο πρόγραμμα μαθημάτων ώστε να διασφαλίζεται η θεμελίωση στις βασικές επιστήμες και τέχνες, η ανάπτυξη των μαθημάτων κορμού της ειδικότητας σε όλο το εύρος του σχετικού γνωστικού αντικειμένου και η εμβάθυνση και εμπέδωση σε υψηλό επίπεδο των γνώσεων στο εύρος του γνωστικού αντικειμένου της ειδικότητας και, αφετέρου, στην υποχρεωτική εκπόνηση πτυχιακής ή διπλωματικής εργασίας διάρκειας ενός (1) ακαδημαϊκού εξαμήνου κατ' ελάχιστον.

Κατά την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, απαιτείται να διαπιστωθεί ότι πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις από το πρόγραμμα σπουδών και καθορίζεται συγκεκριμένη διαδικασία προς τον σκοπό αυτό. Η εκκίνηση της διαδικασίας προϋποθέτει υποβολή αιτήματος από την Σύγκλητο του οικείου ΑΕΙ, μετά από σχετική εισήγηση της Συνέλευσης του Τμήματος που οργανώνει τον πρώτο κύκλο σπουδών ο οποίος θα αποτελέσει αντικείμενο εξέτασης (βλ. εισήγηση – αίτηση του Προέδρου του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών για την υπαγωγή του στις διατάξεις του ανωτέρω άρθρου). Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής προβλέπεται η διενέργεια αξιολογικών κρίσεων οι οποίες αντιστοιχούν στις επιμέρους απαιτήσεις της παραγράφου 1. Εφόσον διαπιστωθεί η πλήρωση των απαιτήσεων αυτών, ο τίτλος στην απονομή του οποίου οδηγεί το πρόγραμμα σπουδών υπάγεται στην κατηγορία του ενιαίου και αδιάσπαστου τίτλου σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου. Η πλήρωση των παραπάνω προϋποθέσεων διαπιστώνεται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων και προς τον σκοπό αυτόν ζητείται η γνώμη της ΑΔΙΠ και του ΕΣΕΚΑΑΔ. Η έκδοση και δημοσίευση της εν λόγω διαπιστωτικής απόφασης αποτελεί προϋπόθεση για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 46 του ν. 4485/2017.

13. Κατά ρητή διατύπωση της διάταξης της παρ. 1 του ανωτέρω άρθρου, η οποία, μεταξύ άλλων, επαναλαμβάνεται στην παρ. 2 του άρθρου 12 υπό τον τίτλο «Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών – Διάρθρωση» του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Πανεπιστημίου Πατρών, ο τίτλος σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (integrated master) αντιστοιχεί σε πρώτο κύκλο σπουδών, καθώς απονέμεται μετά την επιτυχή ολοκλήρωση σπουδών πρώτου κύκλου που οργανώνεται σε Τμήματα ΑΕΙ και διαρκεί κατ' ελάχιστον δέκα (10) υποχρεωτικά ακαδημαϊκά εξάμηνα, για τη λήψη πτυχίου ή διπλώματος σύμφωνα με το οικείο πρόγραμμα σπουδών.

Εξάλλου, η υπαγωγή του απονεμόμενου τίτλου στην κατηγορία του ενιαίου και αδιάσπαστου τίτλου σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου προϋποθέτει την εξέταση των ποσοτικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών που απαιτείται να πληροί ο πρώτος κύκλος σπουδών και δη το οικείο πρόγραμμα αυτού, η οποία διαπιστώνεται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων σύμφωνα με την παρ. 2 του ανωτέρω άρθρου.

Είναι προφανές ότι η απονομή του τίτλου σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (integrated master), δεν προϋποθέτει την παρακολούθηση ενός οργανωμένου, σύμφωνα με τα άρθρα 30 έως 37 και 45 του ν. 4485/2017, προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών (Π.Μ.Σ.), το οποίο αντιστοιχεί στον δεύτερο κύκλο σπουδών της ανώτατης εκπαίδευσης, απευθύνεται σε όσους έχουν ήδη ολοκληρώσει τον πρώτο κύκλο σπουδών τους και κατέχουν πτυχίο Α.Ε.Ι., οδηγεί δε στην απονομή διπλώματος μεταπτυχιακών σπουδών αντίστοιχου με το περιεχόμενο του Π.Μ.Σ. που παρακολούθησε ο υπάλληλος, ώστε να δικαιολογείται στην περίπτωση αυτή η χορήγηση άδειας μεταπτυχιακής εκπαίδευσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 58 παρ. 1 σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 47 παρ. 5 εδ β' του Υ.Κ.

14. Περαιτέρω δε, για την απόκτηση του εν λόγω τίτλου η φοίτηση είναι ενιαία, καθώς αφορά στην παρακολούθηση ενός και μόνο προγράμματος, το οποίο αντιστοιχεί στον πρώτο κύκλο σπουδών της ανώτατης εκπαίδευσης, με συνέπεια να μην είναι δυνατόν, προκειμένου να χορηγηθεί από τη Διοίκηση άδεια μεταπτυχιακής εκπαίδευσης, η οποία απαιτεί ως αναγκαία στοιχεία προσδιορισμού της το χρονικό σημείο έναρξης και λήξης σπουδών ενός Π.Μ.Σ. καθώς και αυτό της λήψης τίτλου πρώτου κύκλου σπουδών από τον υπάλληλο, να διασπαστεί τεχνητά, αφενός μεν, η διάρκεια της φοίτησης (σε πρώτου και δεύτερου κύκλου), αφού αυτή είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την διάρκεια του ενός και μόνου προγράμματος σπουδών που αυτός παρακολουθεί, αφετέρου δε, ο τίτλος (σε πρώτου και δεύτερου κύκλου), καθώς ρητά χαρακτηρίζεται από το νόμο ενιαίος και αδιάσπαστος, ως απόρροια της παρακολούθησης για την απονομή του ενός και μόνου προγράμματος πρώτου κύκλου σπουδών.

15. Εξάλλου, στην περίπτωση που υπάλληλος αιτείται την χορήγηση της εν λόγω άδειας για χρονικό διάστημα πέντε ετών, όσο και η φοίτησή του για την ολοκλήρωση

του πρώτου κύκλου σπουδών Τμήματος Α.Ε.Ι. που εμπίπτει στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 46 του ν. 4485/2017 και έχει εκδοθεί η προβλεπόμενη διαπιστωτική υπουργική απόφαση της παρ. 2 του ανωτέρω νόμου, πέραν των όσων προαναφέρθηκαν, το αίτημα του δεν βρίσκει νόμιμο έρεισμα και για έναν επιπλέον λόγο, καθώς από τη γραμματική ερμηνεία των διατάξεων της παρ. 4 εδ. β' του άρθρου 58 του Υ.Κ. προκύπτει ότι για τη χορήγηση άδειας μεταπτυχιακής εκπαίδευσης προϋποτίθεται η ύπαρξη προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών διάρκειας δύο (2) ετών (κι όχι περισσότερων), για την παρακολούθηση του οποίου μεμονωμένα η χρονική διάρκεια της εκπαιδευτικής άδειας δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβεί τα τρία (3) έτη (βλ. Γνωδ Ν.Σ.Κ. 546/2005 σελ. 5^η).

16. Συμπερασματικά, η φοίτηση υπαλλήλου σε Τμήμα Α.Ε.Ι., που εμπίπτει στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 46 του ν. 4485/2017, για την παρακολούθηση πρώτου κύκλου σπουδών, η επιτυχής ολοκλήρωση του οποίου οδηγεί στην απονομή ενιαίου και αδιάσπαστου τίτλου σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (integrated master) στην ειδικότητα του Τμήματος για το οποίο έχει εκδοθεί η προβλεπόμενη στην παρ. 2 του ανωτέρω άρθρου διαπιστωτική απόφαση, δεν συνιστά συμμετοχή σε «πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών» κατά την έννοια των ισχυουσών σήμερα διατάξεων των άρθρων 30 έως 37 και 45 του ν. 4485/2017 και ως εκ τούτου δεν δικαιολογείται η χορήγηση σε αυτόν άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 58 παρ. 1 σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 47 παρ. 5 εδ β' του Υ.Κ.

Απάντηση

17. Ενόψει των προεκτεθέντων, στο ανωτέρω ερώτημα αρμόζει, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, η απάντηση ότι υπάλληλος που φοιτά σε Τμήμα Α.Ε.Ι., το οποίο εμπίπτει στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 46 του ν. 4485/2017, για την παρακολούθηση πρώτου κύκλου σπουδών, η επιτυχής ολοκλήρωση του οποίου οδηγεί στην απονομή ενιαίου και αδιάσπαστου τίτλου σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (integrated master) στην ειδικότητα του Τμήματος για το οποίο έχει εκδοθεί η προβλεπόμενη στην παρ. 2 του άρθρου 46 του ν. 4485/2017 διαπιστωτική απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, δεν δικαιούται άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 58

παρ. 1 σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 47 παρ. 5 εδ β' του Υ.Κ., διότι η παρακολούθηση πρώτου κύκλου σπουδών δεν συνιστά συμμετοχή σε «πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών» κατά την έννοια των ισχυουσών σήμερα διατάξεων των άρθρων 30 έως 37 και 45 του ν. 4485/2017.

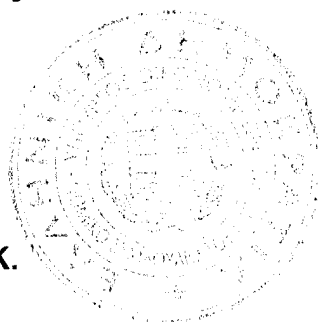
Θεωρήθηκε

Αθήνα, 05-12-2019

Η Πρόεδρος του Τμήματος

Μεταξία Ανδροβιτσανέα
Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Αικατερίνη Πουλίδου
Πάρεδρος του Ν.Σ.Κ.